

dr hab. Monika Wilińska- Tarcholik
Dziedzina: Sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna : Instrumentalistyka
Akademia Muzyczna w Krakowie

Kraków, dnia 25.01.2019

Recenzja

**dotycząca dzieła oraz dorobku artystycznego, naukowego i osiągnięć
dydaktycznych Pana Dra Joachima Mencla w związku z postępowaniem
o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk
muzycznych,
w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka**

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Instrumentalny; zlecenie podjęte w związku z decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 7 listopada 2018 (BCK - VII - L – 8038/18), na podstawie art.18a ust.5 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789), powołującą komisję habilitacyjną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka dla Pana Dra Joachima Mencla. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 30 lipca 2018 roku przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w Warszawie. Do przesłanego przez Dziekana Rady wskazanej przez wnioskodawcę do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego pisma, sygnowanego datą 7 grudnia 2018 roku (DII/2/2018/230), informującego o wyznaczeniu mnie jako recenzenta komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć Pana Dra Joachima Mencla, została dołączona dokumentacja, zgodnie z wymogami stosownej ustawy i rozporządzeń.

Dokumentacja przedstawiona w wersji pisemnej i elektronicznej składa się z płyty zawierającej wersję elektroniczną (PDF) Wniosku, Autoreferatu, Dokumentacji oraz płyty CD CONTEMPLATION – Janusz Muniak, Joachim Mencil, Willem von Hombracht, Harry Tanschek. Przedstawiona dokumentacja została właściwie opracowana w zakresie formalnego układu materiału, stanowiącego podstawę do opiniiotwórczej recenzji.

Podstawowe dane o Habilitancie

Pan dr Joachim Mencil jest absolwentem Wydziału Jazzu i Muzyki Rozrywkowej Akademii Muzycznej w Katowicach, którą ukończył w 1991 roku. Umiejętności swoje doskonalił u Beli Lakatosa i Barry'ego Harrisa. W 2012 roku uzyskał dyplom Doktora Sztuki Muzycznej w dziedzinie artystycznej kompozycja i teoria muzyki, specjalność kompozycja za pracę pt. *„Artisena” - cykl utworów na rozszerzony zespół jazzowy (nonet), inspirowanych muzyką ludową Polski i innych krajów Europy Środkowej.*

Dr Joachim Mencil jest pracownikiem Akademii Muzycznej w Krakowie, zatrudnionym w latach 2007- 2012 na stanowisku wykładowcy, a od 2012 roku na stanowisku adiunkta w Katedrze Muzyki Współczesnej, Jazzu i Perkusji.

Ocena autoreferatu

Przedstawiony w języku polskim oraz angielskim Autoreferat Pana Dra Joachima Mencila opisuje przebieg kariery muzycznej i dokonań artystycznych Habilitanta.

Pan Dr Joachim Mencil zainteresował się muzyką jazzową w szkole średniej. Już podczas studiów był aktywnym członkiem kilku formacji muzycznych i kompozytorem. Należy do grona założycieli zespołu New Life, z którym koncertuje od 1992 roku i dla którego skomponował kilkadziesiąt utworów, zarejestrowanych na płytach CD. Od 1993 roku był członkiem kwartetu Janusza Muniaka, a efektem tej współpracy jest chociażby Płyta CD „Contemplation” Janusz Muniak, Joachim Mencil, Willem von Hombracht, Harry Tanschek, wskazana przez Habilitanta jako szczególne osiągnięcie artystyczne. W 1993 roku Pan Dr Joachim Mencil rozpoczął też regularną współpracę z Bradem Terryem, zwieńczoną licznymi koncertami i nagraniami. Habilitant jest kompozytorem oratorium, kantaty jazzowej, muzyki do filmów, spektakli baletowych, pantomimy, piosenek dla dzieci oraz autorem aranżacji

filmów, spektakli baletowych, pantomimy, piosenek dla dzieci oraz autorem aranżacji muzyki wokalne dla takich artystów jak m.in. Ewa Bem, Anna Maria Jopek czy Mieczysław Szcześniak. Uczestniczył jako kompozytor w projektach muzyczno-poetyckich (El Greco, Tuwim) i widowiskach multimedialnych (Frassati). Obecnie pogłębia badania nad projektem Joachim Mencil Artisena o fuzji muzyki ludowej i jazzu. Utwory Pana Dra Joachima Mencil wykonywane były na ważnych scenach koncertowych (Wigmore Hall w Londynie, Filharmonia Narodowa w Warszawie), a wśród artystów z którymi Habilitant współpracował są tacy muzycy jak Nigel Kennedy, David Campbell, Kwartet Rubinstein, Dino Saluzzi, Lee Konitz, Janusz Muniak, Zbigniew Namysłowski i wielu innych.

Pomimo bezdyskusyjnego uznania dla wspaniałych muzycznych osiągnięć przedstawionych przez Habilitanta i jego imponującego dorobku artystycznego, sam Autoreferat pozostawia we mnie pewien niedosyt. Brakuje personalnych odniesień do wspomnianych na kartach Autoreferatu partnerów scenicznych, krótkiej choćby wzmianki, jakie osoby lub czynniki ukształtowały Pana Dra Joachima Mencil jako profesjonalnego muzyka i zdeterminowały kierunek jego artystycznego rozwoju. Brakuje również opisu dzieła artystycznego, które Pan Dr Joachim Mencil przedstawił do oceny w toku postępowania habilitacyjnego i uzasadnienia znaczenia jakie przedstawione dzieło posiada dla Habilitanta.

Pomimo powyższych zastrzeżeń uważam Autoreferat Pana Dra Joachima Mencil za interesujący i spójnie napisany. Ukazuje szczegółowo drogę artystycznego rozwoju Habilitanta, pozwala zapoznać się z poglądami na sposób kształcenia studentów, przedstawia też w swoim zakończeniu deklarację misji artystycznej.

Ocena dzieła artystycznego

Zgodnie z wymogami dotyczącymi przewodu habilitacyjnego – wskazaniem osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1852), Pan Dr Joachim Mencil przedstawił dzieło artystyczne w postaci płyty CD „CONTEMPLATION” JANUSZ MUNIAK, JOACHIM MENCIL, WILLEM VON HOMBRAUCHT, HARRY TANSCHKEK.

Płyta zawiera utwory:

Time For Love – Johnny Mandel / Paul Francis Webster

Alone Together – Artur Schwartz / Howard Dietz

Contemplation – McCoy Tyner

Moja ballada – Krzysztof Komeda

Annie – Janusz Muniak

What Are You Doing With The Rest Of Your Life – Michel Jean Legrand / Alan Bergman, Marilyn Bergman

Sunshower – Kenny Barron

I Fall In Love Too Easily – Jule Styne / Sammy Cahn

Body and Soul – Johnny Green / Edward Heyman, Robert Sour, Frank Eyton

Wykonawcy dzieła są :

Janusz Muniak – saksofon

Joachim Mencil – fortepian

Willem von Hombracht – kontrabas

Harry Tanschek – perkusja

Produkcja muzyczna: Joachim Mencil

Nagrania dokonano w Studiu Koncertowym Radia Katowice w lipcu 2012 roku.

Pierwszym moim odczuciem podczas zapoznania się z przedstawionym dziełem artystycznym było wrażenie obecności w klubie jazzowym i obcowanie z muzyką tworzoną w naturalny, niewymuszony sposób. Ten klubowy klimat brzmieniowy w połączeniu z balladowym charakterem płyty stwarza wyjątkowo intymny nastrój stonowanej ekspresji, sprzyjający tytułowej kontemplacji.

Płyta jest hołdem dla tradycyjnego jazzu, dalekim od awangardy zarówno w harmonii jak i rytmie. Standardy jazzowe (tylko „Annie” jest autorstwa Janusza Muniaka) wykonywane są przez tradycyjny kwartet jazzowy. Liderem zespołu jest bezsprzecznie Janusz Muniak, który miękkim, ciepłym brzmieniem eksponuje głównie środkowe rejestry saksofonu tenorowego. Fortepian towarzyszy w sposób subtelny, miękkością brzmienia i wysmakowaniem detali współtworząc nostalgiczny charakter płyty. Muniak z Mencilem tworzą duet wyczuwający się w sposób niemal intuicyjny, a sposób partnerowania świadczy zarówno o wysokich umiejętnościach muzycznych

Habilitanta, jak i doskonałym kameralnym rozumieniu muzyki. Cały zresztą skład zespołu składa się z doskonałych kameralistów. Muzycy przekazują sobie motywy w ramach jednakowej koncepcji muzycznej, pomysły muzyczne są spójne, a dobrze zgrana sekcja rytmiczna stanowi bazę dla solistów.

Przedstawione dzieło artystyczne ukazuje Habilitanta jako dojrzałego muzyka, który bez zbędnej wirtuozerii potrafi zaczarować słuchacza pięknem dźwięku i sposobem kształtowania frazy.

Przedstawione do oceny dzieło artystyczne spełnia wymagania art.16, § 12 pkt.2 ust. 3.

Ocena osiągnięć artystycznych Pana Dra Joachima Mencla

W dokumentacji przewodu habilitacyjnego Pana Dra Joachima Mencla w sposób usystematyzowany przedstawiony został jego dorobek twórczy, artystyczny, pedagogiczny, naukowy i organizacyjny. Działalność artystyczna Habilitanta obejmuje szereg kompozycji, koncertów i nagrań. Kompozycje Pana Dra Joachima Mencla, które powstały we wcześniejszych latach są nadal emitowane na falach radiowych (BBC, Polskie Radio), używane na filmowych ścieżkach dźwiękowych jak i wielokrotnie wykonywane na koncertach i znaczących festiwalach w Polsce i poza jej granicami.

Spośród dokonań wymienionych w chronologicznym spisie koncertów wymienić chciałabym tak znaczące występy jak Gala 10 lat TVP Kultura, koncerty na scenie Rynku Głównego w Krakowie (transmitowane przez TVP w ramach ŚDM), koncerty w NOSPR, w Filharmonii Narodowej, występy w Chinach, Wielkiej Brytanii, Czechach, Rosji, Austrii i Szwajcarii oraz na Litwie.

Spośród wielu wymienionych nagrań fonograficznych zarejestrowanych z udziałem Pana Dra Joachima Mencla, cztery (wraz z płytą wskazaną jako szczególnie osiągnięcie artystyczne Habilitanta) zostały zarejestrowana i wydana po uzyskaniu przez Pana Dra Joachima Mencla stopnia doktora i podlegają ocenie w myśl art. 16 ust.2. Są to: Sing Cuckoo (z El Greco, 2013), Tylko Ty i ja (2014; z New Life'm), Moje Westerplatte (2016; z New Life'm) oraz omawiana płyta Contemplation (2015). Wszystkie przedsięwzięcia artystyczne Pana Dra Joachima Mencla są udokumentowane w przedstawionym mi do oceny materiale.

Ocena osiągnięć dydaktycznych i naukowych

Działalność dydaktyczna Pana Dra Joachima Mencla to zajęcia ze studentami w Katedrze Muzyki Współczesnej, Jazzu i Perkusji krakowskiej Akademii Muzycznej w ramach przedmiotów: fortepian jazzowy, combo jazzowe oraz wykłady z etnomuzykologii. Habilitant pełnił również funkcję promotora prac magisterskich. Pan Dr Joachim Mencil od wielu lat jest wykładowcą wielu polskich i zagranicznych kursów i warsztatów jazzowych, współpracuje z Krakowską Szkołą Jazzu i Muzyki Rozrywkowej, Międzynarodową Letnią Akademią Jazzu, uczestniczy w projektach wyjątkowych pod względem edukacyjnym jak warsztaty gry na lirze korbowej oraz pieśni dziadowskich.

Habilitant pełnił kilkakrotnie funkcję jurora, m.in. podczas konkursu Jazz Contest Tarnów. W 2017 roku Pan Dr Joachim Mencil był współorganizatorem międzynarodowej sesji naukowej *Muzyka tradycyjna w kontekstach współczesności*. Wygłosił również na niej wykład *Formy oraz przykłady obecności i transformacji muzyki ludowej w muzyce jazzowej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki polskiej*

Za osiągnięcia artystyczne oraz szczególne zasługi w upowszechnianiu kultury wśród dzieci i młodzieży Pan Dr Joachim Mencil otrzymał szereg nagród i odznaczeń, z których wymienić chciałabym Srebrny Krzyż Zasługi oraz Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Konkluzja

Uważam Pana Dra Joachima Mencla za znakomitego artystę i pedagoga w pełni przygotowanego do samodzielnej pracy. Dotychczasowe osiągnięcia artystyczne, pedagogiczne i popularyzatorskie Habilitanta stanowią znaczący i twórczy wkład w rozwój dyscypliny artystycznej, której się poświęcił, są również zapowiedzią dalszych wartościowych przedsięwzięć artystycznych i pedagogicznych.

Stwierdzam, że Pan Dr Joachim Mencil spełnia wymagania art.16 ustawy pkt. 2 z dnia 14.03.2003 oraz stosownych rozporządzeń.

Osiągnięcia artystyczne, pedagogiczne i naukowe Pana Dra Joachima Mencla przyjmuję.

dr hab. Monika Wilińska- Tarcholik

